

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 4 frt.
Fél évre . . . 2 frt.
Negyed évre . . . 1 frt.

Minden a lap szellemi részére vonatkozó közlemény, továbbá előfizetések, hirdetések, felhívások ide intézendők.

SZERKESZTŐSÉG
I. tized 226. szám.

SZENTÉS és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZMŰVELŐDÉSI IPAR és GAZDÁSZATI HETILAP.

MEGJELEN MINDEN SZOMBATON.

HIRDETÉSI ÁRAK:

3 hasábos petsorsórt
egyszeri hirdetésnél 20
kr., kétszerinél 15 kr.,
háromszorinál 10 kr.
számítottatik.

„NYILTTÉRE”
minden sor 15 kr.

Bélyegdíj minden egyes
beiktatásnál 30 kr.

Bérmentetlen levelet
nem fogadunk el.

AZ IGAZSÁG ÉRDEKÉBEN.

A ki a vasutitgy tárgyalásakor a f. évi aug. 29-én megtartott városi közgyűlésen akár mint képviselő, akár mint egyszerű hallgató jelen volt, beismeri, hogy teljesen líf képet adtunk a közgyűlés lefolyásáról. De mit is szólhatna a leggyengébb polgár egy hírlapról, ha egy városi közgyűlésről olyan tudósítást hozna, amely az igazi tényekkel ellentétben állana? S mégis mit kell tapasztalnunk, mit kell hallanunk!?

A közgyűlés lefolyásáról szóló tudósítás befejezésekor említést tettünk arról, hogy a vasutitgyi bizottság pártolói közül sokan a „nem“-mel szavazókat, vagyis a Stammer S. képviselő által benyújtott határozati javaslat pártolói azzal gyanúsították, mintha ezek a vasutat egyáltalában megbuktatni iparkodtak volna. Ezt a gyanúsítást előre tudván és hallván szükségesnek tartottuk Stammer S. képviselő határozati javaslatát szóról szóra közölni; hadd ismerjék azok is, kik nem voltak a közgyűlésen jelen s itéljék meg, foglaltatik-e ezen határozati javaslatban ellenséges irányú szándék vagy sem.

S mégis a „Szentési Lap“ mit akar rásütni a Stammerféle határozati javaslatra? Ime, ezeket mondja múlt számában:

„Az a 71 szavazat nem annak volt ellene, hogy a vasutat azonnal építsük, hanem annak, hogy vasutépítési célra 340 ezer frtot felvegyünk s épen ez jelenti azt, hogy ha az elhalasztás címén indított mozgalom győz, akkor ismét egy újabb, hosszú évsor nyílt volna meg városunk előtt, melyben e város fejlődéséért harcolók újabb küzdelemre lettek volna utalva azért, hogy Szentésnek valamikor vasutja legyen.“

Ugyan ki hiszi el ezt?

Hízen azzal tisztában van városunk minden egyes polgára, hogy Szentésnek soha sem lesz egy rakáson 340,000 frt kész pénze, ha csak kölcsön nem veszi. Akár felényibe, akár kétannyiba kerülne a szentesi vasut, annyi bizonyos, hogy Szentés csak kölcsön útján szeresheti meg a vasutépítésre szükséges összeget. Minthogy pedig arról szó sem lehet, hogy a többség ne óhajtana vasutat, nem lehet föltételezni, hogy ne akarna kölcsönt, mert — mint fentebb mondtunk — Szentés város soha sem lesz azon kedvező helyzetben, miszerint saját megtakarított pénzéből vasutat építsen s kölcsönre ne szoruljon.

A mi pedig azt illeti, hogy a Stammerféle határozati javaslat elfogadása esetében a vasutépítés elhalasztást szenvedett volna s a város fejlődéséért harcolók újabb küzdelmekre lettek volna utalva, ebben mi a legkisebb veszedelmet sem látjuk. Hízen a vasutitgyi bizottságtól függött eddig is, mikor terjeszti be javaslatát a közgyűléshez. Ha a vasut építés csakugyan elhalasztatik, ismét a vasutitgyi bizottság kezébe került volna az vissza s ő tőle függne, mennyi idő alatt hozná tisztába a megoldásra váró kérdéseket. Mi azonban más szempontot is veszünk figyelembe. Nem lehet tagadni, hogy az osztrák-magyar vasutitársulat a legutóbbi időben a legőszintebben fáradozott a félegyháza-szentési vasuti terv kivételén s nem ő volt az oka, hogy a vasut létre nem jöhetett. Ugyanaz a társulat, melynek magyarországi igazgatósága élén egy teljesen megbízható, tekintélyes és nagy befolyású férfi s egykori államtitkár áll, más módozat alapján iparkodik tervet kivinni s Szentés várost olcsóbb uton s kedvezőbb feltételek mellett vasut birtokába juttatni. Ha egy évtizednél tovább tudtunk várni, egy fél év például nem olyan hosszú idő! A Kun-Szent-Mártonnal való összeköttetés — ámbar Kun-Szent-Márton és Szentés farkas szemét néz egymással

— kezünkben van már, tehát könnyen beszélünk az osztrák-magyar társulattal, s ha nem tudunk megegyezni vagy ha bármely oknál fogva nem sikerül olcsóbb vasuthoz jutni, akkor hozzálatunk a már megszavazott terv kivételéhez. Van-e ebben valami nagy veszedelem Szentés városára nézve?

Ugyanezen tárgyról a „Nemzet“ című napilap f. évi szeptember 8-án megjelent számában a következőket olvassuk:

„A szentesi vasut kérdése, mely annyi év óta foglalkoztatja az érdekelt város és Csongrád megye lakosságát, mint már jelentettük, a megoldás elé jutott. Szentés város képviselőtestületének közgyűlése a múlt hó 29-én kimondotta azt, hogy kiépíti a kuszentmárton-szentési 22.6 kilométer hosszú vonalat, melynek építési költségei 440,000 forinttal vannak előirányozva. Az építési összegből 100,000 frt az állam hozzájárulása által fődöztetik, úgy hogy a város által 340,000 forint fődözendő. A városi közgyűlésen, mint azt f. hó 2. esti lapunkban közöltük, nagy párt volt az ellen, hogy a város elhatározza a vasut építését; az erre vonatkozó elhalasztó indítványt Csongrád megye alispánja, Stammer Sándor nyújtotta be, ki, lehet mondani, két évtized óta fáradozik azon, hogy Szentés vasutat nyerjen. Most előttünk fekszik a „Szentési Lap“ és ebből arról győződünk meg, hogy a Stammer Sándor alispán által benyújtott elhalasztási indítványnak nem az volt a célja, hogy a város ne építse ki a k.-szt.-márton-szentési vonalat, hanem az, hogy a város ne határozzon addig a vasut építése ügyében véglegesen, a mig nincs tisztáza a tenyő-k.-szt.-mártoni vonalhoz való csatlakozás kérdése és a mig meg nem köttetik a magy. államvasutakkal az üzemeltetésre vonatkozó szerződés. A vasuti bizottság által elért eredményeket az elhalasztás mellett levő is méltatta, de az alispán joggal hivatkozhatott arra, hogy a vasut építése kérdésében mindaddig nem helyes határozni, mig a K.-Szt.-Mártonnál való csatlakozás kérdése nincs rendezve. Ha nem egyesül is a város a tenyő-k.-szt.-mártoni vasuttal, a k.-szt.-mártoni csatlakozásból eredő kérdéseket tisztázni kell. S ilyen függő kérdések nagy számmal vannak. A k.-szt.-mártoni állomás például föltétlenül kibővítenendő, ép úgy, mint ki kellett bővíteni a tenyőit és tisztázni kell azt, hogy ezen költségből mennyi esik a szentesi vasutara. A k.-szt.-mártoni közös állomás üzemeltetéseit is rendezni kell a tenyői vasut és a magyar államvasutakkal. A mig ezen kérdések nincsenek rendezve, addig valóban nem tudhatni, hogy számszerűleg mennyibe is kerül a szentesi vasut. Ezért indokoltnak kell tartanunk Stammer Sándor alispán indítványát, mely a vasutépítésének kérdését nem alterálta. A városi képviselőtestület határozatával egyidejűleg az osztrák-magyar államvasutitársaság is tett lépéseket — mint nekünk írják — a földi révig vezető vasut építése ügyében és erre való tekintettel — írja levelezőnk — helyeselnünk kell, hogy a város határozott a vasut építése ügyében. Ez a határozás nem kötelező a városra, mert még mindig van ideje kedvezőbb ajánlatot elfogadni, de most már az osztrák-magyar államvasutitársaság is beláthatja, hogy ha el akar valamit érni, akkor a legkedvezőbb ajánlattal is sürgősen kell előállania.“

Eddig szól a közlemény.

Tekintve azon tetemes kiadásokat, melyek Szentés város adózó polgáira nehezdednek, u. m. az ártézi kut, a gymnasium építése, a földmives iskola felállítása, előbb-utóbb egy városháza építése, minden városi képviselőnek kötelessége oda hatni, hogy a létesítendő vasut Szentés városának minél kevesebbe kerüljön. Tartsa fenn Szentés

város határozatát, de ha az utolsó órában is kínálkozik egy elfogadhatóbb, kedvezőbb terv, azt visszautasítani a legnagyobb könnyelműség volna, mert ennyi kiadás mellett Szentés városnak nem áll módjában az ezresekkel csak úgy dobálózni.

Ezek után, azt hisszük, egyetlen egy józan-gondolkozású polgár sem fogja azzal gyanúsítani a „nem“-mel szavazókat, hogy akár a kölcsönt, akár a vasutat nem akarták volna megszavazni.

Községi élet.

Zomborban a takarékpénztár elhatározta, hogy a városi közgyűlés által már kijelölt helyen, a Szent György-terén ártézi kutat készített és a szükséges összeget is sajátjából fedezi. — Ritka szép elhatározás.

Nagy-Somkoton ifju Teleki Sándor gróf parancsnoksága alatt 40 működő taggal önkéntes tűzoltó-testület megalakult s működését julius 1-jén tényleg meg is kezdette.

Kun.-Szt.-Miklós a nagyobb mérvű sikasztás elkövetése után elhalt M. Gy. volt pénztáros ellen főmálló magán követelések megváltása, s az ehhez szükséges 10,600 frt készpénznek kölcsön útján való beszerzése iránt kért engedélyt.

Zsolna, Trencsénmegye egyik legvirágzóbb mezővárosa, m. hó 11 én három negyedrészen porrá égett. A kár több egy millióval. Az inség leírhatatlan, mivel a lakosság élelmi szere nagyobbrész megsemmisült.

Bátaszék község képviselőtestülete Thiringer Bálint bíró indítványára egyhangulag elhatározta, hogy az ottani önkéntes tűzoltó egyesületnek a külvárosi iskola előtti tere — egy szertárt épített s még egy jó fecskendő fog hozatni az egylet számára. Lám, Bátaszéken előbbre vannak mint Szentésen, itt nem kell szertár.

Losoncban szégyenletes állapotok uralkodnak a tanügyi tere. Losonc városa gondatlanul nézi, mint közölködik ipariskolája az anyagi bajokkal s mint várokozna tanítói megszolgált fizetéseikért. A város — mint iskolafentartó — az oka, hogy az ipariskola tanítói fizetéseiket nemcsak az idén meg nem kapták, de sőt az 1884—85. tanévről sem kapták meg egészen a fizetéstüket. A tanítókat már másodikban beadványt intézték a városi tanácshoz, kérvén a hátralékok kifizetését.

Teplitz szepesmegyei község áldásos intézményt létesített, mely méltó arra, hogy közhasznú voltánál fogva hazánk többi községeiben is utánoztassék. Nevezett község kötelezett tűzoltóságot léptetett életbe. A megye által helybenhagyott idevágó szabályrendeletből közöljük a következő főbb pontokat: „A tűzoltóság tagja minden férfi lakos 18—46 évéig, ha egészséges s mocsoktalan magaviseletű. Minden ház, melyben szolgálatképes egyén nincs, a tűzoltó pénztárba évenként 1 frtot fizet főléves részletekben; ha a házban szolgálatképes egyén van ugyan, de a szolgálat alól magát kivonja, 5 frtot köteles fizetni évenként; birtok nélküli lakófél szintén szolgálatra kötelezett, azonban első esetben csak 20 krt, utóbbi esetben 1 frtot fizet a pénztárba.“

Félegyházán a községi hivatalnokok fizetésük javítása iránt mozgalmat kezdeményeztek, s e célból már értekezletet is tartottak. A városi képviselőtestület minden fizetésemelésnek ellene van, miután szerinte most is felesleges számú közegek alkalmazvák.

Kinos meglepetések.

Lapunk tisztelt olvasói emlékezhetnek még azon cikksorozatunkra, melyben sehogy sem helyeseltük s a körs-tisza-marosi ármentesítő társulat anyagi érdekéből kifolyólag nem is helyeseltettük azon abnormis állapotot, mely szerint a társulat végleges megalakulása után a kormánybiztoság továbbra is fennálljon; ha pedig a kormánybiztoságra továbbra is volna szükség, akkor a társulat megalakulását elhamarkodott dolognak nyilvánítottuk, mert amint a kormánybiztoság előtt képes volt az érdekeltesség összes ügyeit elintézni, épügy teljesítette volna azokat ezután is s csakis akkor lett volna ideje a társulat megalakulásának, a mikor a kormánybiztoság a maga hatáskörét befejezték nyilvánította volna. Akkor sem volt, most sincs okunk a kormánybiztoságra azért neheztelni, hogy a társulat megalakulása dacára mai napig működik, mert fennállása munkakörének be-

végzéséhez van köve, ellenben méltó s igazolt panaszt emelhet a 10 millió kölcsönnel terhelt érdekelt, hogy miért alakult meg idő előtt a drága apparatussal működő ármentesítő társulat, midőn elég idő lett volna akkor is a megalakulásra, a mikor a kormánybiztoság a maga teendőit be fogja fejezni. Ez nem történt meg; a társulat megalakulása meglehetősen gyorsasággal ment végbe, hogy miért, azt mindenki tudhatja. És most mi történik? A közmunka- és közlekedési m. kir. miniszterium értesíti az érdekeltet, hogy a kormánybiztosok tisztviselői fizetését f. évi aug. végével beszünteti s utasítja a társulatot, hogy szeptember 1-jétől kezdve tessék a kormánybiztosági tisztviselőket és személyzetet a társulati pénztárból, más szóval az adózó földbirtokosok zsebéből fizetni. A központi választmány sürgős felterjesztést tett ez ügyben a miniszteriumhoz, kér én továbbra is a kormánybiztoság fennállási költségeit az állami pénztárból fedezni, s mi őszintén óhajtjuk, hogy a választmány felterjesztése kedvező elintézetést nyerjen, de ha a miniszter rendeletéhez ragaszkodik, akkor csakugyan azon általunk előre sejtett szomorú állapot fog következni, hogy a társulatnak idő előtti megalakulása következtében az adózó földbirtokosokra kettős teher, t. i. a társulat és kormánybiztoság fenntartásának terhe fog nehezedni. Ez az egyik kínos meglepetés.

A másik, szintén kínos meglepetés abban áll, amit a jól értesült „Vásárhely és Vidéke” című lap alapján már mult számunkban jeleztük volt, hogy t. i. a tervbe vett gátépítési, ártérfejlesztési s egyéb munkálatokra felvett 10 millió kölcsönből nemcsak hogy semmit sem lehetett megtakarítani, hanem még új, mintegy két millió kölcsönrre lesz szükség. Távol állván s függetlenek lévén egy kormánybiztoságtól mint a társulattól, nem állhat érdeklünkben akár nagytani akár szépíteni a dolgot, s hogy a legkisebb gyanu se férjen közleményünkhez, erre vonatkozólag a „Vásárhely és Vidéke” című lapban megjelent cikkből a következőket szóról szóra idézzük:

„A központi választmány ülésén ugyanis a 10 millió kölcsön iránti leszámolásra s a társulat pénzügyi helyzetének tanulmányozására kiküldött bizottság jelentéséből, a kiküldött biz. tagok és a kormánybiztos felszólalásából kitűnt, hogy bár a 10 millió kölcsön felhasználásáról szóló számadások mai napig se voltak átvizsgálhatók, mert a számadások okmányai fönt a miniszteriumnál vannak, mindazáltal már is kétségtelen, hogy a 10 millió kölcsönből nem csak hogy nem marad meg az a 95 ezer frt a tartaléktökére, melyet Horváth Gyula kormánybiztos a mult évben városunkban tartott közgyűlésen az érdekeltnek oly bízatosan ígért, de sőt a 10 millió a gát és zsilipépítések teljes befejezésére, kisajátításokra és ártérfejlesztésre is elégtelen s e célra még körülbelül 2 millió kölcsönrre lesz a társulatnak szüksége.

Ezt ugyan még a gyűlésen határozottan konstataálni nem lehetett, mert a számadások máig sincsenek megvizsgálva, azonban a történet nyilatko-

zatokból arra nézve még csak kétség se foroghat fenn, hogy a 10 millió kölcsön már elfogyott s hogy a tervbe vett és létesítésre váró munkálatokra és kisajátításra másfél milliót meghaladó újabb kölcsön felvétele elkerülhetlen.

A központi választmány utasította a számadások megvizsgálására kiküldött bizottságot, hogy Garzó Imre elnöke alatt a számadásokat alaposan felülvizsgálja s a f. évi szept. 25-ike körül H. M.-Vásárhelyen tartandó közp. választmányi ülésnek úgy a számadásokról, mint a társulat pénzügyi helyzetéről tegyen kimerítő jelentést. A központi választmány azután meg fogja határozni a társulati közgyűlés határidejét, mely valószínűleg október havában fog megtartatni, mikor is azután vagy eloszlik a számadások fölötti chlumi köd, vagy pedig még nagyobb köd borul rá.

Amyit már most is jelezhetünk, hogy az érdekeltre szomorú meglepetések fognak várni. Ily meglepetésekről a Tiszavölgy ármentesítését elrendelő 1881. évi 52-ik t. cikk meghozatalakor sem az országgyűlésnek, sem az érdekeltnek még csak fogalma sem lehetett. Mert ha figyelembe vesszük is, hogy a közmunka és közlekedési miniszternek az idézett törvény 5 ik §-ában csak „egyelőre” lett két millió forint az ármentesítési munkálatok költségeire rendelkezésre bocsátva; ha figyelembe vesszük is, hogy ezen törvényhely miniszteri indokolása kimeli, hogy az ármentesítési munkák költségei a 2 millió forintot jóval meg fogják haladni, méltán remélhették, hogy ez a két millió forint nem fog annyira megszáporodni, hogy megötszörözze magát.

A két millióból azonban mégis 10 millió lett s midőn az érdekelt az azt hitte, hogy talán már végkép megtölt a keserű pohár, — ime kitűnik, hogy még a 10 millió is kevés! Az államilag fogantatott ármentesítés molochniként nyeli a milliókat s telhetetlenségét a Tiszavölgy jóléte fogja megsiratni hosszú évtizedekre. Szomorú állapot, végtelentül szomorú; mi lesz ennek s vége?!

Ezek után azon óhajtásunknak adunk kifejezést, hogy az érdekelt e két kínos meglepetés megvalósulásától megkíméltessek.

Világfolyása.

Sándor lemondása és elutazása. Sándor bolgár fejedelem f. hó 7-én fogadta a diplomáciai testület tagjait s megköszönte erkölcsi támogatásukat s a tanácsokat, melyeket oly súlyos pillanatban tőlük kapott. A fejedelem megemlékezett a konstantinápolyi egyezményről s azt lemondása egyik főokának mondta, mert az alkalmat adott ellenségeinek azon fölfogás terjesztésére, hogy ő (a fejedelem) egyszerűen orosz tisztviselő. Vissza akart térni, hogy az országot fényes nappal szabad akaratából hagyja el s ne engedjen magával úgy banni, mint ha gonosztevő lenne. A fejedelem újra megemlélt, mily nehézséggel jár az ország kormányzása a jelen viszonyok közepe; kívánja az országnak,

hogy oly odaadó utódot nyerjen, mint a milyen ő volt s reményének adott kifejezést, hogy a fáradozókat ez irányban siker koronázza. A fejedelem kiáltványa, melyben a trónról lemond, következőleg hangzik:

„Miután meggyőződünk annak szomorú valóságáról, hogy elutazásunk Bulgáriából meg fogja könnyíteni a jó viszony helyreállítását Bulgária és az orosz fősabadtó közt; miután az orosz cár kormánytól azon biztosítást nyertük, hogy államunk függetlensége, szabadsága és jogai érintetlenül maradnak és senki a belügyekbe avatkozni nem fog; ezennel tudatjuk hön szeretett népiünkkel, hogy a bolgár trónról lemondunk, áthátva azon óhajtól, hogy mindenekelőtt hibizonyítsuk, mily becsesek előttünk hazánk érdekei s hogy függetlenségéért minden áldozatra készek vagyunk, nem tartva drágának érte életünket sem.

Őszinte köszönetet mondván a népek odaadá-sáért, melyet ama boldog, majd szomorú napok alatt tanúsított, melyeket úgy a nép mint a trón Bulgáriába érkezésünk óta megért, távozunk a fejedelemségből, éltünk végső pillanatáig fohászokodva a mindenhatóhoz, tartsa és áldja meg Bulgariát, s tegye azt nagygyá, erőssé, boldoggá, egyesítte és függetlené!

Regensékké Stambulot, Karavelot és Mükurovot nevezzük ki s valamennyi bolgár polgárnak meghagyjuk, hogy fogadják meg az utasításokat és rendeleteket, melyeket az általunk kinevezett regenség ki fog bocsátani, és óvják meg a köznyugalmat, hogy a hazának eléggé súlyos helyzete még inkább bonyolulttá ne váljék. — Isten óvja Bulgariát!

Adatott Szófia székhelyünkön, 1886. augusztus 26-án (szep. 7.) Sándor.

A fejedelem elutazásakor délután a Sándor-téren és a palotától a város végeig sűrű embertömegek szorongtak. A csapatok fegyver nélküli sűrű sorfalat képeztek azon vonalon, melyen a fejedelem kocsija elvonult. Üzlet, dolog, forgalom szünetelt, az összes boltok be voltak csukva. Midőn a fejedelem fogatja végig haladt a katonák sorai közt, a katonaság üdvözölte, míg a katonai zenekarok a Sándor himnuszát intonáltak. A tömeg hurrah-t kiáltott, de folyt hangon. A közönség némán, meghajolva és könyekkel szemében vett búcsút fejedelmétől. A fogat a roppant tolongásban csak lépésben haladhatott. A város közelében levő magaslat distingvált közönségtől volt ellevve, mely szintén némán intett búcsút a fejedelemnek, és a hölgyek kocsijába virágokat dobáltak. Végre kiért a kocsija a tolongásból és itt már megalakulhatott a kísérlet. Elől lovagolt a lovaskisérlet és a csendőrség, azután jött a fejedelem fogata, melyen a fejedelem és Stambulov ültek, e mögött lovascsapat. A távozó fejedelem kíséretehez hosszú kocsisor csatlakozott, s ezeken a regenség tagjai, miniszterek, a diplomaták képviselői, honoratiorok foglaltak helyet. A diplomaták és a honoratiorok hosszú uton kísérték el a fejedelmet, kinek az uton ismételték meg kellett állapodnia, hogy a néptől, mely az utat mindkét

„SZENTES és VIDÉKE” TÁRCÁJA.

VÉGZETEK.

(Folytatás.)

„Négy hét múlva” — György szíve erősen dobogott, midőn arra gondolt, hogy négy heti rövid idő alatt szülővárosába maga is léphet és Jenny kurájába siethet. Csak hogy arra kell törekednie, hogy már itt szabad lábat nyerjen. — És talán lehetetlen ez? — Dacosan csapta össze fogait: nehéz vagy nem nehéz, midőn a horgony a szárazföld közelében a mélységbe bocsátatik, akkor el volt határozva szabadságát visszaszerezni — jaj annak, a ki utját állana. De annál jobb, minél vesebbet beszél róla — még a szakács is fecseghetné ki részegségében s így ő neki sem szabad tudnia a szándékba vett szökési kísérletről.

VII.

Horgony előtt.

Az öreg szakácsnak csakugyan igaza volt. Következéssel reggel a tengerpart felé hajóztak, mely kopár halmaival a láthatáron tisztán volt látható — s mindinkább közeledtek hozzá. Már is észre lehetett venni a világos házakat, a kikötőben összezúfott hajókat s a folytonosan közlekedő csónakokat. Most hallatszott a kapitány vezényszava, hogy a vitorlákhoz lássanak, a fiatal legénység az árbocon és vitorlafakon termett, hogy a parancsot teljesítse — most lebecsátolták a horgonyt is a mélységbe — a vezényszó kézzurásként találta György szívet, mert bizonyosan tudta, hogy csak holtnan kerülhet volna ki a hajóból, ha most nem sikerül onnan menekülni.

Jól látta a hajó fődézetét, hogy az első csáklós mester csónakját vízbe bocsátották, de egy tengerész sem ült benne, hanem az ácsnak és három evezős-

nek volt szabad csak evezni — köztük volt a kapitány is, és az erősen épített csónak szabályos evezés mellett nem somokára a városi kikötőhöz közeledett.

Mint ha Györgynek torkát szorongatták volna, midőn a menekülési helyet oly közel látta, s lázasan dobogott szíve, midőn azon lehetőségre gondolt, hogy talán megkapja az engedélyt, hogy az amerikai konzult felkereshesse. E végből föl akarta kérni a harmadik csáklós mestert, mert ez az utóbbi időben mindig nyájas volt hozzá s bízatosan számított rá. Még nem tudta magát elhatározni, mi tevő legyen, midőn a szakács hozzá lépett s mondá:

„Hallod e fiam, talán valami bolond lépést akarsz tenni?”

„En? Hogyan?” viszonzá zavartan György. „Holk csáklós mestertől kérdezni akartam, vajjon —”

„Vajjon elbocsát e a szárazföldre, ugye?”

„Olyasmit — az amerikai konzult szerettem volna fölkeresni —”

„Ugy-e gondoltam?” mondá nevetve a szakács — „és ha ezt a szándékodat a hajón valaki sejtene, azonnal vasra veretnének. Azt hiszed, hogy hisznek itt valakinek? — Éppen neked nem hisznek, mert tudják, hogy akaratom ellen kerültél hajóra, és csak egy pillanatra feleltél el életed történetét.”

Hátha igaza volt a szakácsnak? — Ez nagyon sokat utazott már, tehát jól ismerhette a hajón uralkodó szokásokat, s Györgynek nem volt szabad magát oly veszedelemnek kitenni. Mert ki tudhatta, mikor és hol érik el először a szárazföldre, most pedig teljesen világos lehetett előtte, itt a csendes tengeren nem táplálhatott reményt arra nézve, hogy valami idegen hajóval találkozik s majd akkor tesz szökési kísérletet. Itt tehát óvatosan kell cselekednie s főképp a kedvező időt bevélni, mielőtt valami határozott lépést tenne.

„Hallo Boys!” kiáltá most az első csáklós mester a fődézetben levő embereknek — „csak figyelmeztetni akartalak benneteket: hogy senki közöltek ne merészeljen a tengerben ifródni. Az öbölben borzasztó sok

hal van, s mikor legutóbb itt voltam, két emberünk a halak gyomrába vándorolt. Azért vigyázzatok.” Ezzel megfordult s visszatért előbbi helyére, a tengerészek pedig egymásra néztek s nagyot nevettek, mert jól tudták, mi jelentése ez a figyelmeztetés: t. i. az embereket az uszás általi szökési kísérlettel visszariasztani. Mindazáltal a cél el volt érve, mert bármily vakmerő a tengerész más tekintetben, semmitől sem tart annyira mint a cethaltól, s gyomrából utálja.

E közben a munka rendesen folyt a fedélzeten, s míg a pintér a legutóbb megöltött hortokkal volt elfoglalva, a többi emberek tisztogatni kellett a fődézetet, mert a cethalzat nem valami tiszta foglalkozás. Ez alkalommal nem került el György figyelmét, hogy a negyedik csáklós mester és Bill, az egyik hátramavadt kormányos, a többi felakasztott csónakot nemcsak kétszeresen megerősítik, hanem az evezőket és szigonyokat is kivesszik.

Nem lehetett kételkedni, hogy mindez csak azért történik, nehogy valaki egy csónakot vízbe bocsáthasson s visszalest kövessen el, vagyis attól tartottak, hogy a legénység közül valaki, főképp éjjel, szökési kísérletet tehet. Amint az éjszaka bekövetkezett s a kapitány csónakával még nem tért vissza, a felügyeletet gyakorló első csáklós mester nem a közönséges tengerészekre bízta az őrzetet, hanem a csáklós mesterek és kormányosok felváltva teljesítették az őrzetet, még pedig úgy, hogy ketten a fődézet különböző pontjain tartózkodtak, honnan az egész hajót szem előtt tarthatták. Lehetetlennek látszott tehát valamely csónakot észrevétlenül lebecsátani.

György volt az első, ki őrt állott, és habár Holk tudatta vele, hogy leveleiről gondoskodott, mégis csak egy gondolat foglalkoztatta elméjét: a szökés. Több mint hat hónapja volt, mióta utálatos módon hazáját elszakították, s ha ezt az alkalmat, talán az utolsó, fel nem használja, ki tudja, vajjon nem kell e még egy évig várakoznia, míg hasonló alkalom kiálkozik!

Folyt. köv.

oldalon elállta, bucsut vegyen. A parasztoi a mezon abba hagyták a munkát s a távozó kuyaz 'elé futottak, hogy még egy hurah-t kiáltanak feléje. Impozáns nagyszámú tiszt nyargalt lovon a kocsi mellett s szolgáltak így önkéntes, fényes kísérettel. Másfél órai menet után a fejedelem Kostinbrodnál megállította a kíséretet, hogy megköszönje neki ragaszkodását és bucsut vegyen. Sándor itt hosszabb ideig beszélt a kocsiról Mutkurovval, Petrov törzs-kari főnökkel, Nikolajev hadügynökszterrel és magasabb rangú tisztekkel. Ez utóbbiakkal a rend és nyugalom fenntartására szükséges rendszabályokat beszélt meg. Ezután leszállt a kocsiról és még egyszer bucsuzott a kísérettől. A hozzá intézett bucsu beszédre avval választott, hogy legnagyobb dicsőséget abban fogja találni, ha elutazása az ország javára válik. A tiszteknek szívükre kötő, őrizték meg a háboru utáni diadalmenetkor nyert koszorukat, mert azok drága emlékek. Ezután viharos „viszontlátásig!” kiáltások közt folytatta útját. — Sándor fejedelem tegnapelőtt Budapestre érkezett s nagy óvációkban részesült. Onnan tovább folytatja útját Németországba.

Oroszország. Néhány orosz lap meglehetősen egyértelműséggel nyilatkozik Bulgária jövőjéről. A „Petersburger Zeitung“ azt tanácsolja, hogy használtassék föl a nagyon kedvező perc, Bulgáriát Oroszországhoz oly viszonyba hozni, mint a miképen Bosznia-Hercegovina áll Ausztria-Magyarországhoz. Ha Oroszország uralkodnék Bulgáriában, akkor további zavarok lehetetlené válnának. Azon aggály, hogy ekkor Konstantinápoly felé nyitva áll az út, eloszlatható avval, hogy hiszen Ausztria-Magyarország Szalonikától csak oly messze van.

HIREK.

— **Helybéli dalegyletünk** f. évi október 23-án jubilál, amennyiben ezelőtt 25 évvel azon a napon alakult meg Szentesen az első dalegylet. A jubilaris ünnepély budapesti vendégek közreműködése mellett díszhangversenynyel veszi kezdetét, melyen az egylet 25 éves története fog felolvasatni, s az ünnepély ezen része a megyeház nagy termében fog végbemenni. A hangverseny bankett és bál követi, melynek részleteiről annak idejében t. olvasóinkat értesíteni fogjuk.

— **Hymen.** Halász Ignác, a Csongrád városi takerékpártár tisztviselője, e hó 6-án eljegyezte Hajnal Berta kisasszonyt Szentesről. Sok szerencsét kívánunk e szép frigyhöz.

— **Gyászhir.** Szilávik Károly csongrádmezei pénztári ellenőr, ki előhaladt kora dacára kiváló szorgalmáról s pontosságáról ismeretes volt, f. hó 5-én elhunyt. A megyei tisztikar társuk elhunytáról a következő gyszajelentést bocsátotta ki: Csongrádmezei tisztikara fájdalommal tudatja 26 éven keresztül volt szeretett tisztársának: Szilávik Károly pénztári ellenőrnek, Szentesen, f. évi szept. 5-én délután 4 óraker, rövid szenvedés után élete 74-ik évében tötént elhunytát. A megboldogultnak hült tetemei 1886. évi szept. 7-én d. e. 10 óraker fognak Szentesen, a rom. kath. egyház szertartásai szerint a rom. kath. első temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Az egésztestő szent mise áldozat f. évi szept. 7-én d. e. 8 óraker fog a szentesi rom. kath. templomban az egek urának bemutatagatni. Beke posára! Az elhunytat gyászolják: hátrahagyott neje özv. Bakai Simig Klementin, leánya Szilávik Vilma féj. Slosziarik Jánosné, fia Szilávik Géza, s unokái Slosziarik Aladár és Blanka. A temetésen a megyei és városi tisztikaron kívül számos ismerős vett részt.

— **Szüretelés.** A f. évi július 1-én életbe lépett megyei szabályrendelet értelmében a szüretelés kezdete a szentesi szőlőskertekben a tanács által f. évi szeptember 13-ára tüzetett ki.

— **Szinészeink vándorlása.** Tegnapelőtt volt az utolsó s egyttal bucsueloadás a helybéli szinkörben szép számú közönség előtt. Tegnapp délelőtt a társulat Oroszházára vándorolt, hol ma az első előadást tartják. Ismerve Oroszháza jó módu és műpártoló közönségét, előre látható, hogy a szintársulat ott legálabb is hasonló pártolásban fog részesülni.

— **Rendkívüli közgyűlést** tartott mult vasárnapon a helybéli polgári iparos és gazdasági kör, melyen három tárgy nyert elintézését. Nevezetesen a vendég-lős utasítatott, hogy a célnak meg nem felelő deszkatefő helyett a tekepálya helyiségét vagy ponyvatetővel lassa el, vagy rendes tetőt készittessen, melynek tervezete előbb jóváhagyás végett a városi tanácsnak lesz bemutatandó. A második tárgyat képte az elnök jelentése, mely szerint a választmány a volt olvasókörmek a nöegylet iránti tartozását (80 frt) kiutalványozta, mit a közgyűlés jóváhagyólag tudomásul vett. Végül Beszedes István egyleti könyvtárnok kérésére a vasárnapi könyvosztás hétfői napra tetétt át.

— **Üjonchál.** A f. évben besorozott helybéli iparos üjonck f. hó 26-án a csizmadia ipartársulat nagy termében az első zenekar közreműködése mellett zártkörű táncvigalmat rendeznek, melynek tiszta jövedelme a helybéli szegények javára fordittatik. E jótékony célú táncvigalmat a t. közönség figyelmébe ajánljuk.

— **Honvédhuszárok átvonulása.** A negyedik honvédhuszárezred egy része f. hó 6-án d. u. fél 3 óraker

városunkba érkezett és 8-án reggel 5 óraker Békés Gyulára távozott öszi fegyvergyakorlatra. A tisztek tiszteletere városunk polgármestere a megérkezés estején bankettet rendezett, melyen a tiszteken kívül mintegy 30 helybéli polgár, többnyire tisztviselők, vettek részt. Az első felköszöntőt a polgármester mondta a távollevő ezredesre és azt helyettesítő Zsitvai századosra. Széles százasos Szentés város közönségére s előljároságra, Fekete Márton társulati főigazgató azon szellem fenntartására, mely képesül szolgál a polgárság és katonaság közt, Sima Ferenc József főhercegrét, Mihálovics János a tisztikar és legénység egészségéért ártított poharat.

— **Értesítés.** A szentesi polgári, iparos és gazdasági kör f. hó 5-én tartott r. közgyűlése határozatából kifolyólag értesittetek a nevezett kör t. tagjai, miszerint a könyvosztás szept. hó 13-tól kezdve hétfőn és csütörtökön este 5 órától 7 óráig fog eszközölni. **Beszédes István** könyvtáros.

— **Tűz.** Folyó hó 9-én reggel 7 óraker IV. t. 180. sz. alatti ház, Kertész János tulajdona, kigyuladt s le is égett. A tűz a rosz fakéményből támadt.

— **Félegyházáról Csongrádra ment meghalni.** Egy borbélymester folyó hó 2-án gyalog Félegyházáról Csongrádra ment a célból, hogy ott a Tiszába ölje magát. Megérkezve azonnal bele ment a Tiszába, hol halálát is lelta. Holttestét még az nap kifogták. Felesége és gyermekei vannak s mint mondják, már nyolc nap óta az örülés jelei mutatkoztak a szerencsétlenül.

— **Gyilkossági kísérlet.** Törtelen f. hó 5-én éjjel öt álarcos férfi hatolt be Rosenfeld S. ottani kereskedő házába. Az előszoba ajtajának alját kiásták és a nyíláson behatoltak, a nélkül, hogy neszt csináltak és így valaki a dolgot észrevehette volna. A belső szobák egyikeben Rosenfeld és neje aludtak, beljebb gyermekeik. A merénylők egyike látván, hogy a szobában éjjeli lámpa ég, befogta Rosenfeld szeméit, míg egy másik lábainál fogva ragadta meg Rosenfeld álmottasán fölriadván, azt kérdezte, hogy ki az, s midőn erre választ nem kapott, lerázta magáról támadót, még pedig azt, aki lábát fogta, oly hatalmas rugással, hogy mindjárt összeesett. Ekkor mind az öten rájuk támadtak, leteperték és agyföbe verni kezdtek. Az ember és az asszony mindketten kérték a gyilkosokat, hogy vegyék el pénzüket, vegyék el a boltban lévő pénzt vagy az istállóban álló marhát, hasztalan. „Nekünk az életet kell!” kiálták azok. E dulakodás közben az egyik gyermek kísérletet tett, hogy kimeneküljön, de a rablók egyike hatalmas csapással elszédítette. Szerencsésebb volt emel a kisebbik, a ki hirtelen kiugrott az ablakon és előbb az istállóban alvó családét, majd a szomszédokat fellármázta. Erre aztán a merénylők eltávoztak. Tették oka, úgy látszik, személyes bosszu, mert semmit sem vittek magukkal.

— **Ház egy forintért.** Szegeden a napokban 1 frtért árverezték el Csányi Róza 1500 frtos házat.

— **Mérges húst ettek** Darab János és neje borsodmegyei Harsány községben; lépfeében elhullt ökrökből készítettek ugyan pecsenyét s mindketten meghaltak tőle.

— **Borzasztó éhínség.** uralkodik Észak-Amerikában a Maigford fok közelében lakó indusok közt annyira, hogy saját fajrokaikat holttestét is megeszik.

— **A világ legnagyobb ágyújával** tesznek most löpőpróbákat Voivichóban. Az ágyú 1400 mázsa súlyu s 500 font löpor szükséges betele egy lövéshez.

— **Az osztrák-magyar nemzeti bank** H.-M.-Vásárhelyen is állít fel bank-mellektelepet, melynek vezetését az „öreg“ takarékpénztár fogja eszközölni.

— **Gabonakivitelünk Németországba** sokkal olcsóbb lesz legközelebb, miután a német vasutak igazgatósága kész november 1-től elfogadni azokat a jelentékenyen szállított vasuti díjakat, melyek a magyar állami vasutakon a gabonára nézve eifogadva vannak. Eddig oly nagy volt a szállítási díj a német vasutakon, hogy gabonánk éveken át ki volt zárva az északnémet kikötőkből.

— **Gyilkosság-e vagy öngyilkosság?** Felső-Alapon (Fehérmegye) Hartmann József kovácsmesternak 16 éves Erzsébet nevű leányát halva találták az atya házában lévő kútban. A vizsgálat megindítatván, holttestén különöszak nyomait találtak, s különösen gyanusnak tűnt fel a nyakán levő s erős köteltől eredő kékes vágás. — A további vizsgálat derítendő ki, hogy büntényi forog-e fenn, vagy pedig a leány előbb öngyilkossági szándékból fel akarta magát akasztani, de leszakadván, a kúthba ugrott.

Irodalom.

A Kis-Lexikon című egyetemes ismerettár 12-ik füzeté is megjelent s ezzel e hasznos és célszerű munka be van fejezve. Hazánkban a lexikon-irodalom még igen gyengőn van képviselve, s már ez okból is különös figyelmébe ajánljuk t. olvasóinknak az említett irodalmi ág ezen legújabb és leghelyesebb termékét. A lexikon az ismeretek mezején ép oly megbecsülhetetlen kincsés ház, mint például egy világhírlás az ipar terén; meg van benne minden, a mire a szellemi életben szükségünk lehet: akármint halunk vagy olvasunk, ami eddig előttünk ismeretlen volt — ilyen pedig sok akad az életben! — arról „Kis-Lexikonban gyors felvilágosítást nyerünk. Az említett művet még az a körülmény is ajánlja, hogy jelenleg a legolcsóbb magyar irodalmi munka; a 12 füzetre terjedő mű 61 iven 1936 igen tömör nyomású hasáblappal s 48 képmellett 680 érdekes képpel rendelkezik, s az ismeretek oly bő világát karolja fel, hogy egymaga egy kis könyvtárral felér.

Az egész mű ára (tartó an füzett 2 rész-n) 3 frt 60 kr. Kapható füzetenként is; egy-egy füzett ára 30 kr. Megrendelések a „Pallas“ irodalmi és nyomdai részvénytársasághoz intézendők Budapestre, Kecskeméti-utca 6. sz.

A művelődés emelkedésének legbiztosabb méréteke a sajtó. A milyen a nemzet, olyan a sajtója. Ez okból örömmel töltött el mindenkit ama nagy önkétség, mely a hazai sajtó életében mutatkozik; különösen örömet keltő akkor, a midőn oly jelenség vet föl színrre, mint a „Remény“ szépirodalmi képes hetilap. E lap nemcsak az irodalomnak válik díszére és javára, hanem a hazai nyomdászatnak is. Főnénye s kiállítását, milyennel a „Remény“ pompázik, eddigelé csak is díszműveknél tapasztalhatunk, de időszaki kiadványoknál soha. S dacára e pazar fönynek, a nagy

terjedelemnek, a számos művészi illusztrációnak s a tartalom kiváló irodalmi becésének, a „Remény“ mégis a legolcsóbb szépirodalmi lap. De a mi mindezeknél jobban ajánlja e lapot, a z on cöl, melyért e lap küzd. E lap a magasabb irányú szépirodalom művelésére, az erkölcsi élet nemesítésére úgy van szerkesztve, hogy az a magas arisztokraciát, szóval a legkövetelőbb izlést is kiélgítse. Tartalma a következő: 1686-1886. (vezércikk) dr. Karsch Lollivótl. Remény (kötetmény) Endrődi Sándortól. Issten (kötetmény) Rudnyánszky Gyulától. A górcs (beszélés) Maszlagi Ferentől. Vihar után (beszélés) Balázs Sándortól. Két vándor (kötetmény) Koltay Virgiltől. Budavár visszafoglalása. (Történelmi leírás) Keleti emlékeimből Suez (ut-eírás) dr. Morabie M-től. Valbriant (Regény Claven Agostótol) Francia-ból dr. Rada István. Heti krónika (humoros heti szemle) Krónikástól (Komócsi Lajostól). Irodalom. Külföldiek. Hymen. Gyászrovat. Talánvok. Szerkesztőségi telefont. Illustrációk: XI. Ince pápa. Lipot király, Miksa fejedelem, Lajos örgrof. Buda bevétele, egy régi török okmány. — A „Remény“ előfizetési ára egész évre: 8 frt. A „Remény“ minden héten vasárnap 16 oldalon jelenik meg. Munkatársai hazánk legjeleesebb írói. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV. ker. ferenciek bazára.

Ipariskolai értesítés.

Aloított az ipartanodai bizottság határozata folytán felhívom a t. kereskedő és iparos urakat, hogy tanoncaikat f. é. szept. hó 1-től 15-éig az ipariskolába mulhatatlanul beírassák, még pedig az igazgatónál (I. t. 157. sz.) a kitől minden tanone felvételi jegyet kap, hogy a következő osztályba felvétethessék. — A beíratási idő naponként délután 5 órától 7-ig eszközöltek. — A rendes tanítás szept. hó 15-én veszi kezdetét.

Kelt Szentesen, 1886. ug. hó 26-án.

ZOÓ JÁNOS,
iparisk. igazgató.

Budapesti gabonárák:

Tiszavidéki buza mm.	81.5	kg.	9	frt.	15	kr.		
Pestmegyei „ „	80.5	„	8	„	85	„		
Rozs mm.	6	frt.	45	kr.	6	frt.	55	kr.
Árpa „	6	„	50	kr.	7	„	50	„
Zab „	6	„	20	kr.	6	„	35	„

Felölös szerkesztő és laptulajdonos: BALÁZSOVITS NÖRBERT.

Hirdetmény.

A képviselőtestületnek 15./886. sz. határozata folytán a XII-ik vadász terület, mely magában foglalja a felső tehén- és csürhejárast, Kis-Főkéből a Vekerlapost 206-ik dűltől a 217 ik dűlőig bezárólag, összesen 3316 és ⁶⁵⁷/₁₀₀₀ hold területtel f. évi szeptember hótól 1890-ik évi december hó 31-ik napjáig terjedő időre, folyó évi szept. hó 12-én délelőtt 11 óraker a tanácssteremben tartandó nyilvános szóbeli árverésen haszonbérbe fogadatni.

Felhivatnak bérletni kívánók, hogy 17 forint bánatpénzzel ellátva a jelzett helyen és időben megjelenni sziveskedjenek.

Szentes, 1886. szept. 10.

Nagy Imre,
tanácsnok.

Zoó János iparisk. igazgatónak

I. tized 157-ik számú házánál egy külön bejáratu butorozott hónapos szoba azonnal kiadó.

Özv. Papp Sándornénak

az alsó réten 3 részlet, Kajánon pedig 3 fertály földje örök áron eladó. — Értekezhetni lehet I. tized 569 sz. alatt.

A LEGJOBB
CIGARETTA-PAPIROS

A VALÓDI

LE HOUBLON

Francia gyártmány

CAWLEY & HENRY-től, PÁRSBAN.

Utánzástól óvakodjunk!

Ezt a papirost legjobban ajánlják:
Dr. J. J. Pohl, Dr. R. Ludwig, Dr. N. Lippmann
vegytanárook a bécsi egyetemen, még pedig
kifutó minősége, kiváló tisztasága miatt és
mivel az egészségre nézve ártalmas anyagokat
nem tartalmaz.

17, rue Brétagne, PARIS

Pályázati hirdetmény.

Csongrádmegye pénztári hivatalánál a 700 frt évi fizetés és 200 frt évi lakbér illetményvel javadalmazott ellenőri állomásra megüresedvén, felhívattak mindazok, kik ezen állásra pályázni kívának, hogy az 1883 évi I. t. c. 18. § a értelmében felszerelendő kérvényeiket Zombori Iónai Lajos főispán ur ő méltóságához — Kis-Zomborba — folyó évi október 10-ik napjáig küldjék be.

A megválasztott ellenőr 700 frt övadáki összeg letételére van kötelezve.

Szentesen, 1886. szeptember hó 7-én.

Stammer Sándor,
alispán.

554. v. 1886. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szentesi kir. járásbírósa 3659/1886. számu végzése által Purjesz Mór javára Goldmann Henrik és Bihari P. József ellen 400 frt tőke, ennek 1886. év november hó 27 ik napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 55 frt 05 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt ki-elégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 520 frtra becsült 50 mm. buza, 30 mm. árpa, egy kocsi és egy szóró rostából álló ingóságok nyilvános árverés után eladatnak.

Mely árverésnek a 3659/1886. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen vagyis Szegváron, a község házában leendő eszközzésére 1886-ik évi szeptember hó 17-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. § a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladtni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Szentesen, 1886. évi szept. hó 6-án.

Végh Sándor, kir. jbirósági végrehajtó.

Számos bizonyítvány legelső orvosi tekintélyektől.

Érdemérmek különböző kláilitásokról.

Harmine éven át jónak bizonyult

Anatherin száj- és fog-víz

Dr. POPP J. G.-től,
cs. kir. udvari fogorvos Bécsben,
I. Bognergasse 2.

ORVOSI BIZONYÍTVÁNYOK:

Prof. Oppolzer, kiérdemült rector magnificus, professor a cs. kir. klinikán Bécsben, cs. kir. udv. tanácsos stb. Megvizsgáltam az ön **Anatherin szájvizét** s azt ajánlásra méltónak találtam.

Profess. Drasche, a valódi Anatherin szájvizet orvosi gyógyszerstúdián a csász. kir. közpórházban kísérletileg alkalmazta, s azt igen célszerű és kitűnőnek nyilvánította.

Dr. Kainzbauer, cs. tanácsos, érdemült professor, én a **Popp-féle Anatherin szájvizet** betegeimnek felette nagy számánál, **száj- és fogbetegségeknél rendkívül jó sikerrel** alkalmaztam, miután annak vegytisztá alkatáról meg vagyok győződve.

Még az idült hurutoknál is felette jó hatással van a megtámadott **száj torok és gége** részeknek a **Popp-féle Anatherin szájvizel** való megérintésnek.

Professor Schitzler a **Popp-féle Anatherin szájvizet** a száj, nyak és torok ír betegségeinél, mint szinte a foghús betegségeinél mindenkor a legnagyobb sikerrel alkalmazta.

E kitűnő tulajdonságainál fogva mindenütt méltán kiérdemelt elismerésben részesülő **Popp-féle fogszer**ek valódi és friss minőségben kaphatók.

KAPHATÓ:

Szentesen: Podhrádszky F., Dósa B., Várady L. gyógyszer-táraitban és Wellisch V. kereskedőnél.
Csongrádon: Szilberleitner és Csejtesy L. gyógyszerésznél.
Szegváron: Török J. gyógyszerésznél.
K.-Sz.-Mártonon: Jeszenszky és Szántó J. gyógyszerészeknél.
Mindszentén: Schwarz L. gyógyszerésznél.
Óroszházán: Medvecky s Erben K. és Paloczi L. gyógyszer.-nél.
Hód-Mező-Vásárhelyen: Bereck K., Kiss G. és Németh L. gyógyszerészeknél.

Hirdetmény.

Szentés város képviselő testületének ez évi 52. sz. alatt kelt határozatával megbízott köldöttség részéről közhírré tételik, hogy az 1886. évi XXII. t.-c. 33. § a értelmében a választás alá nem eső képviselők névjegyzékének összeállítására folyó szeptember hó 13-án d. n. 3 órakor a városi közgyűlési teremben fog eszközöltetni.

Miről az érdekeltek oly hozzá adással értesítettek, hogy a jelzett időben és helyen a bizottság nyilvános ülésében megjelenhetnek és jogaikra felügyelhetnek.

Szentés, 1886 szeptember 6.

Kiss Zsigmond,
elnök.

Hirdetés.

A szentesi zsidó hitközség előjáróságának határozata folytán ezennel köztudomásra hozatik, miszerint a bekövetkezendő nagy ünnepeink alkalmával a templombani bemenet csak a hitközség jegyzői hivatalában f. évi szeptember hó 29-ik napjának déli 12 órájáig kiváltandó bemeneti jeggyel engedtetik meg.

Főlhivatnak tehát a templomszék tulajdonosok, miszerint ezen bemeneti jegyeket vagy személyesen, vagy írásbeli meghatalmazással ellátott egyének által a kitett időig annál inkább beszerezzék, mivel későbbben jelentkezők kívánalmi s esetleges panaszai figyelembe vehetők nem lesznek.

Szentesen, 1886. szeptember 1.

A hitközség előjárósága nevében:

Czukkermann Soma,
hitk. elnök.
Polgár Jakab,
hitk. jegyző.

„EQUITABLE”

Egyesült államokbeli életbiztosító társaság New-Yorkban, alapított 1859-ben.

A biztosított tőke állaga 1885. végén több	911 millió o. é. frt
Összes biztosítéki alap 1885. végén több mint	169 millió
Ebből nyereség tartalék több mint	35 millió
Az 1885-ben szerzett új biztosítások összege több mint	244 millió
Díj- és kamat-bevétel 1885-ben	42 millió o. é.
Hamburgban letétmenyezett értékek	2.400,000
Bécsben	800,000
Budapestben	250,000

Az egész nyereség a biztosítottak közt osztatik szét. — Minden kötvény három év múlva megtámadhatlanná válik.

Magyarországi vezérképviselőség:
Budapest, VI. kerület, Andrássy-ut 12. szám.

Szentés és vidéke részére kerületi ügynökök:
CZUKKERMANN BERNÁT, kereskedő.

Hivatalos hirdetmény.

Döme József és Török Sándor által a szentesi árwapentár és egyes kiskoruk kárára elsikkasztott összegek mennyiségének megállapítása tekintetéből értesítem az érdekelteket, hogy a kiskoruk érdekéből és a saját megnyugtatásukra a főkönyvben 1886 május 1-ig vezetett összeget megtekinthetik, és azokra esetleges észrevételeiket megtehetik.

Felhívom tehát az érdekelteket, hogy a végből az árwapentári hivatalos helyiségben folyó évi szeptember 15-étől október 15-éig bezárólag naponként délután 2—4 óráig jelenjenek meg, amikor a főkönyveket megtekinthetik. A felvilágosításokat a városi számvevő adja meg, és az észrevételekről külön jegyzőkönyvet vesz fel.

E körülményt oly megjegyzéssel hozom köztudomásra, hogy a kik a jelzett határidő alatt észrevételeiket meg nem teszik, a vizsgáló bizottság munkálatai ellen sem a maguk, sem a kiskoruk érdekéből többé kifogásokat nem tehetnek, és a hozott határozatokat magukra nézve kötelezőnek ismerik el.

Szentés, 1886. augusztus 27.

Sarkadi Nagy Mihály,
polgármester.

Brünni kelméket

elegans
őszi vagy téli
öltözetekre,

3.10 métert kitévő szelvényekben mindegyik éppen egy férfi öltözet-re elégéses. frt 4.50 igen finom frt 7.75 legfinomabb frt 10.50 legeslegfinomabb

valódi gyapjuszövetből
Palmerston és **Boy** teli kabátokra méterje frt 2.50 egész 5 frt. — **Loden** frt 2.25 egész 3 frt. — Női posztók méterje frt 1.25 krtól 2 50 krtig, megküld békinek is pósta utánvet mellett:

Feintuch-Fabrik-Niederlape
SIEGEL-IMHOF
BRÜNN.

Nyilatkozat: A fentebbi czég szövetei szilárd és izlésteljes kivitel valamint kiváltképeni tartósság által tűnnek ki. Ezek elismert megbízható szilárdsága és rendkívül munkaképessége egyszerűsége az iránt is kezeség t nyújt, miszerint csakis a legjobb áru s pontosan a választott minták szerint lesz szállítva. Kívánatra fentebbi raktár mintákat ingyen és bérmentve szolgáltat.

TICHO BERNÁT kiviteli üzlete Brünnben, káposztapiac 18 sz. utánvétellel küld:

Női kelmét, tisztá gyapjuból, minden divatos színben, 10 méter egy teljes ruhához, 100 centiméter széles. 8 forint.	Téli nigerlodent, a legújabb és legtartósabb hölgy öltözeteknek, 100 centm. széles. 10 méter 5 frt 50 kr.	Indiai foulét fél gyapju, minden lehető színben, egy teljes öltözethez, 100 centm. széles. 10 méter 4 frt 50 kr.	Gyapju-rips, 60 centm. széles 10 méter 3 frt 40 kr. Kasmir fél gyapju, 100 centm. széles 10 méter 4 frt.	Fekete ternót, 100 centm. széles, azelött 60 kr.; most, míg a készlet tart, 10 méter 4 frt 50 kr.
Ruha-barchetet, gyönyörű dessin, teljesen mosóképes, 10 11 méter hosszú maradék, 60 centm. széles, egy ruhára 3 frt 50 kr.	Valeria-flanell, fél gyapju, legújabb divatu dessin, teli ruhára legjobb, 60 centm. széles 10 méter 4 frt.	Házi vászon, 1 vég 1/4 széles 4 frt. 1 vég 1/4 széles 5 frt. King-szövet, jobb a cernavászonnál, 1 vég 30 rtf teljesen 5 frt 80 kr.	Oxfordot, mosóképes, legjobb minőség, 1 vég 29 rtf, 4 frt 50 kr. Kanafaszt, 1 vég . . . 4 frt 80 kr. 1 vég piros 5 frt 20 kr.	1 rips-garnitur, mely áll 2 ágy és 1 asztalterítóból, 4 frt 50 kr. 1 jutta-garnitur 2 ágy és 1 asztalterító 3 frt 50 kr.
Brünni gyapjuszöveteket, öltözeteknek, palmerston-, harlein-, mandarine, teli kabátok- és felöltőknek, valamint tüffel, loden, peruvienne, dosking, teljes öltözeteknek és kabátoknak megfelelő maradékokban feleáron.	Fejrevaló kendők nagy rak-tára minden színben, 1 drb 1/4 nagyságu 1 frt 70 kr. Hölgy-derék 1 db. legnagyobb 2.30 k.	Nagy gyapjukendőket, hölgyek számára, 1/4 hosszuak, minden sima szinben, valamint dessinirozva, azelött 4 frt 50 kr., most potomáron 2 forint. Elárusítóknak 5% haszon.		

Házeladás.

Schleier Istvánné Sarkadi Nagy Zsuzsanna

I. T. 313. SZ. HÁZA ELADÓ.
Ugyanott egy jó karban levő bolti stélázs juttanyos áron eladó.
Értekezhetni a tulajdonosnővel.

Üzletmegnyitás.

Van szerencsém a tisztelt közönség becses tudomására hozni, hogy a szentesi ref. egyház iskola-épületében a volt Molec Károly-féle bolthelyiséget kibéreltem, s ott a mai kor igényeinek megfelelőleg jól berendezett **fűszer-, liszt- és festékárú üzletet** nyitottam, úgy, hogy abban a helyzetben vagyok, hogy a tisztelt közönségnek mindenkor a legjobb árukkal s a legjuttányosabban szolgálhatok, miért is a tisztelt közönség becses pártfogását kérve maradtam

kiváló tisztellelt
Burián József,
kereskedő.

Tankönyv bírálat.

Motto: „Ne szólj arról, amit jól nem tudsz!“

Régi a—b—c—és könyv.

Kezünkbe akadt egy kis könyvecske, melytől cím után itélve sokat várunk! De átlapozgatván azt elmondhatjuk, hogy „Atdál uram esőt, de nincs köszönet benne.“

A mű teljes címe ez:

„Csongrád megye földirata. Bevezetéssel a földleírásba és Magyarország rövid ismertetésével. A m. kir. közoktatásügyi miniszterium által megállapított tanterv figyelembe vételével. Az elemi népiskolák III-ik és IV-ik osztálya számára. Minden jog fenntartása mellett kiadják: Sima Ferenc és Stark Nándor. Szentesen Sima Ferenc gyorssajtóján. 1886.“

Vegyük csak figyelembe, t. olvasó, minden előtt ezen nagy kiterjedésű címet, s ha kissé gondolkodunk fölötté, átlátjuk, hogy már ez is rossz. Mert hiszen micsoda kifejezés ez: „Bevezetéssel a földleírásba és Magyarország rövid ismertetésével,“ minthogy a beható ragot vagy ne használták volna kiadóik egy helyen, vagy a másik helyen is használták volna?

„Miniszterium által megállapított tanterv figyelembe vételével.“

No hát a miniszteri tanterv a IV-ik osztályban már az örökös tartományok és a világrészek ismertetését is elrendeli. Nézzelen csak utánna az 1881-iki miniszteri utasításban, hogy ugy van-e?

„Minden jog fenntartása mellett.“

Ezen „minden jog“ nagyon tágas értelmű kifejezés! Tán kiadóik ezt csak a könyvecske akarják értetni, tehát nem minden jogra.

„Kiadják.“

Ugyan kérjük tisztelettel a szerkesztőket, hogy jövőre ne alkalmazzák ezt így, hiszen ki a d h a t t a volna e művecske a csongrádi Svarcz nyomdász is! Tán szerkeszték, vagy szerkesztették, vagy összeirták, vagy összeszedték sat. lehetett volna alkalmazni. Tán egyikök sem akarta a felelősséget ezen valóban nagyon hibás műért elvállalni?

„Sima Ferenc, és Sima Ferenc,“ egy lapon két-féleképp használva; majd ez, majd pusztá c.

Iróiak egy tankönyvben mindenre kell vigyázni, és ha ezt tenni vagy nem akarja, vagy képtelen: ne fogjon tankönyv íráshoz.

Következik az „I. szakasz.“

Amint a bevezetési pontozatok le vannak írva, nem gáncsoljuk, csak aztán a valósághoz hívek lennének, mely hibákon annál inkább csodálkozunk, minthogy S. F. már régi törvényhatósági tag, sőt ott hite szerint vezérkeresetet is visz, tehát olyan hibákat nem szabad elkövetnie, hogy most biztosok is vannak, ha csak utóbiztost nem ért a biztos név alatt? Tehát meg kellett volna nevezni, hogy milyen biztost ért.

Igy van a „megye“ szóval is; majd „megye“, majd „vármegye“ áll nála.

A főispánt a kormányval nevezeti ki, holott ez állás méltóságát tekintve a király által töltetik be, a kormány illetve a belügyminiszter javaslata tekintetbe vételével.

„A tudományt és műveltséget (tán műveltséget?) az iskolák és azokban oktató tanítók terjesztik.“

Hát biz azokat szoros értelemben véve a tanítók terjesztik, minthogy ott lehetnek az iskolafalak, ha derék jóvával tanítók nincsenek bennök!

Következik a „II-ik szakasz. Csongrád megye földleírása.“

Itt látjuk, hogy miként akarnak brillirozni egyes szavakkal, így: Csongrád megye alakját egy hosszúságú f e r d e n y h e z hasonlítják.

Mit mondanak kiadóik arra, ha azt állítjuk, hogy van tanító, ki az ő tankönyvük szerenti osztályban tanít s nem tudja, mi az a felsőbb osztályokban használt „ferdeny“ szó! Megvárnók kiadóiktól, hogy még arra is terjedjen ki figyelmök, hogy oly szavakat használjanak, melyeket mind a tanító, mind a tanítvány azonnal megért.

„Folyóvíze még a Kurca.“

Hát mikor nyitották ki zsillipét ennek az elzárt tócsának?

De nem akarunk túlzottan bírálni, minthogy akkor minden legkisebb részletekbe bele kellene mennünk. — Hanem áttérünk a minket és kiadóik egyikéit igen érdeklő Csongrád város földirati leírása bírálatába, melyből aztán következtetést vonhat a t. olvasó, hogy a S. F. és S. N. által a minden jog(?) fönntartásával kiadott kised művecske, illetve tankönyv, milyen hű a valósághoz? És tesszük ezt annál is inkább, minthogy a kiadóik egyike Sima Ferenc (ez?) ur mostanában igen sokat bibelődött Csongrád város belügyeivel és pedig aként, amint egyik vagy másik tudósító személyével rokon- vagy ellenszenvezett.

Megitélhetjük e műből, hogy mennyire ismeri S. F. ur Csongrád várost.

De ez nem tartozván bírálatunk keretébe, folytatjuk bírálatunkat Csongrád város leírásában; tehát a 31-ik lapon ez áll:

„3. Csongrádi járás.“ Ezután folytatja:

„A Tisza folyó a balpartján.“

No hát ez baklövés; mintha csak egyuttal el is számlálnák kiadóik a községeket a balparton, tudniillik a túlati-rétben fekvő Csongrád városhoz tartozókat! például: Csépa, Szelevény, Ellés, Teés stb.

A járás székhelye: Csongrád mezőváros, a Tisza jobb partján, szemben a Körös torkolatával.“

Már itt kiadóik megkegyelmeznek Csongrád városnak és nem a rétre helyezik a balpartra, hanem a jobb partra.

No hát nincs szemben a Körös torkolatával Csongrád város, minthogy a város keleti részétől mintegy ezer méter távolságra ömlik a hármás Körös a Tiszába.

„Kik vallásra nézve tulnyomóan római katolikusok, kevés számmal izraeliták.“

Nem tudjuk, minő fogalmuk van kiadóknak a tul-

nyomóan“ szóról, minthogy az általuk is beismert kevés számú, alig 30—40 család mőzes vallású lakosoktól eltekintve a csongrádiak mind római katolikusok. Ezt a „tulnyomóan“ szót alkalmazhatták volna a protestantsokra Hódmezővásárhelyen és Szentesen a katolikusok fölött, minthogy e városokban a többi vallásfelekezetek fölött tulnyomóan azaz többségben vannak.

A város hajdan sokat szenvedett árvizek által, (tán árvízától?)

A „hajdan“ szó itt rosszul van alkalmazva; minthogy Csongrád város még csak e század elején sem szenvedett az árvízektől egész addig, míg a Tiszaszabályozás kezdetét nem vette, már pedig két-három évtizedet nem szokás „hajdan“-nak nevezni.

„Sok utcája romba dől és soha föl nem épült.“

Az a sok utca, mely föl nem épült, nem tudjuk hol van, ha csak a sárkánfark-utcát nem gondolják kiadóik „sok“ utcának, melynek egyik házsora a töltés elhelyezése végett megsemmisített. A többi utcák fölépültek, alig van az egész városban két-három háztelek, mely üresen áll, de ezeken is miné! hamarabb lesznek épületek.

„Régi földvárának romjai még ma is láthatók.“

De jó szeimeik vannak kiadóknak, hogy ők Szentesen is látják azt, amit a csongrádi helyben nem láthatnak! Jó lenne a régi Fényes Elek földirata helyett kiadóknak már újabb földiratoskat olvasni.

Az a „Csontgarád“ elnevezési monda aligha nem a kiadóik agyában termett!? Ilyet nem ismerünk; de igen is azt tudjuk, hogy az O u n d vezér által alapított és a messzeségben is sötétlő földváról hajdan (de nem az árvizes hajdant értjük kiadóik szerint!) Csongrád Fekete várnak neveztetett, hova a monda szerint Argirus királyfi tündér szép Ilonáját vitte. Ezen Fekete vár nevet a szláv rabszolgák a maguk nyelvén Csernigrádnak neveztek, melyből lett aztán Csernigrád, Csongrád s végre Csongrád, miként lett a Judából (olasz papok szerint) Zsúda, Zsida és Zsidó; minthogy az olaszoknak nincs j betűje, illetve j-ből lesz náluk zs.

„Van három fűrészgára.“

No ez épen séggel nem való, minthogy itt egyetlen fűrészes sem készült, tehát nincs fűrészgára; de a fűrészelő gyára sincs; minthogy forrier sem készített itt, mint a rendes fűrészelő gyárakban. Tehát csak fűrészelő gépe van Csongrádnak.

„Számos hajóépítője.“

Nem tudjuk, mit értenek kiadóik itt, az építő személyt-e, vagy tán az építő helyiséget? Ilyen van egy az Eszes Mátyás birtokában, mit ő Superplatznak szokott nevezni. Hajógyártók, illetve készítőik vannak többen, kik a környéken is ismeretesek, minthogy Szegedre is szállítanak Csongrádon épült hajókat. Kompot pedig a vidéken ez időszereint csak itt építenek.

„Van még itt adóhivatal.“ Bár volna!! Tán egyik kiadó ur elfeledte a lapjában az iránt folyt polemikát?

„Az 1848-iki szabadságharc (hol ez, hol c!) alatt Haynau osztrák tábornok kirabolta(?) és följujtotta a várost, melynek (már t. i. a följujtott s kiraboltt városnak!) határát nagy kiterjedésű szőlőskertek képezik!“

No hát Haynau soha sem rabolt személyesen Csongrádon, hanem a megbántott osztrák katonák gyújtókat föl a várost több helyen, s némelyek szerint 60, mások szerint 96 ház égett le, de nem raboltak ezek sem, annál kevésbé Haynau, ki nem is volt Csongrádon, tehát nem is rabolhatott.

Azt mi is állítjuk, hogy nagy kiterjedésű szőlője (közel 3000 hold!) van Csongrádnak, melynek terményeit gyümölcsben és borban messze földön ismerik. Így ez évben is Sweizba s Csehországba szállíták kajszijait! Sőt Szentés várost majdnem egészen látja el gyümölcscsel és borral! Ez okon illő lett volna kissé róla — ha már a pusztulásban levő szentesi berki szőlők is megemlítetnek — hoszasabban is szólni.

De hogy ugy ne tűnjék fel a dolog, mintha talán rossz akaratból a könyv leghibásabb részét szemeltem volna ki kritikai boncolgatásom tárgyává, a szóban forgó művecske más részének taglalásába is — lehetőleg röviden — bele akarok bocsátkozni.

Nem dhajtok a mindszenti s szentesi gőzfűrészyárak hol létének puhaltogatásával sok időt tölteni; arra a baklövésre sincs szándékom kárhóztató megjegyzéseket tenni, hogy a szentesi „tanyákon és pusztákon felekezettek (!) által fentartott iskolák” voltak, sőt kiadók azon állítását sem akarom alább szállítani, hogy a dorozsmai „asszonyok (ugylátszik mindnyájan) a város keleti határában levő tavakból vérszívó nádályokat halásznak.” stb. Elég ezeket csak egyszerűen fölemlíteni. Hanem inkább a Magyarországról írott részről kívánok egyet-mást elmondani.

E könyvecske szerint a Kárpátoknak egész északnyugati csoportját Kis-Kárpátoknak nevezik. No hát biz ez öreg hiba, mert a Kis-Kárpátok az északnyugati határláncolat déli szakaszának is csak egy részét képezik. Menjünk tovább.

„A nagy Kárpátoknak három kiágazása van u. m. a Tátra, Fátra és Mátra.” Hát bizony annak legalább is kilenc önálló nagy csoportja van. Csak utánna kell nézni, mert gyarló földrajziró az olyan, ki a Nagy-Kárpátokat csupán hazánk cimereből ismeri.

Az is eredeti, a mint e könyv a nemzetiség fogalmát körülírja. „Egy ország lakosai — ugy mond — nem mindig beszélnek mindannyian egy és ugyanazon nyelvet. (igy!)” Az a tős gyökeres magyar fiu ezt olvasva így fog elmélnkedni: Magyarország is „egy” ország. Ha ennek lakói nem mindig beszélnek is mindannyian ugyanazon nyelven, de legalább néha mégis beszélnek. — Egy szóval egészen más eredményre jut, mert a könyv följére beszél, mint Bodóné.

„Nógrádmegye lakosai bányászattal foglalkoznak.” Hát az üvegutóban, posztógyárakban kik dolgoznak? a juh- és sertésenyésztés, fa- és cserépedények készítését kik űzik?

„Körmöcbánya, hol az arany- ezüst és rézpenzt verik a pénzverdében.” Nem mondja, hogy arany- és ezüst bányái is vannak.

Az is furcsa, hogy Pozsonymegye folyói közt említi a jóformán határszéli Vágot is, ellenben Nógrádnál

elhallgatja a Dunát, Hontnál a Garant, Barsnál a Nyitrák (ennek létéről különben egyáltalán sehol sem tud.) Sopronnál a Lajtát, Vasnál a Murát és Rábcát stb. Sőt Kolozs-, Maros-, Torda-, Beszterce- Naszód- és Szolnok-Doboka megyék folyóiról egy árva szóval sem emlékezik meg, a mi azt a gondolatot ébresztheti a növénydekben, hogy ama megyéknek uincsenek folyóik. Így néhol van a felszínrel és lakossággal is, fölemlíti, másutt nem. Végre nem kevésbé különös az is, hogy bárha hazánk folyóinak felsorolásánál a Rábcát mellőzi, azt Sopronmegyénél még is említi.

„Sopronmegye földje sík, nyugaton a Lajtha hegységgel.” Na hát ez sem áll. Nyudati részén a stajer hegyek kiágazása: a Rozália hegység emelkedik, északi vidékét a Lajta hegység borítja.

„Magyaróvár gazdasági tanintézettel.” Kiadók nem tudják megkülönböztetni a gazdasági tanintézetet az akademiától.

„Nevezetes Sárospatak, reform. főgymnasiummal, melyet még Loránti Zsuzsánna fejedelemnő alapított, kitűnő malomkövekkel.” Szinte látom, hogy az iskolás fiu egy szuszra elfuván e mondatot mily nagyot néz, nem tudván hirtelen elképzelni a „főgymnasium” és „a kitűnő malomkövek közötti összefüggést.

„Miskolc többféle tanintézettel. A várost igen sok eszmadia lakja.” Hát ez igaz. Hanem hasonló szellemben egyuttal azt is megemlíthette vola, hogy róla van az a közmondás: „pislog mint a miskolci béka a kocsonyában.”

„Háromszékmegye székhelye Szepsi Szt. György,” e helyett Sepsi Szt. György. E városnak különben nem is fő, hanem algymnásiuma van. E megyénél Kovászna mint furdó meg van említve, de a híres Előpatakról szó sincs.*)

Csikmegyénél Szt. Domokosról azt mondja könyvünk, hogy hegyeiben gazdag rézbányák vannak. Tudásunk szerint van ugyan egy rézbánya, hanem Szt. Domokos közelében — Balán falu hegyeiben. Erdély egyik leggyönyörűbb furdója: Tusnád nincs megemlítve.**)

A népességi statisztikában való nagy járatlanságra mutat, hogy a „legszékelebb” Udvarhelymegyénél fölemlítették az oláh lakosság is (1%), Csik- (9.5%) és Háromszékmegye (11%), lakói pedig megtétetnek tiszta székelemek, illetve (nem tudom ugyan, hogy mit akar jelenteni) székhely-magyaroknak.

Kis Küküllőmegyről olvassuk: „hegy-völgyes határában folyóvize a Küküllő. Képzelem, mint fog izzadni a szegény gyerek, midőn a nevezett megyére ráakadva látja, hogy benne két Küküllő foly. Melyik már az igazi? Kis vagy Nagy Küküllő,” ez most a kérdések kérdése.” Különben Nagy Küküllőmegyénél nincs megmondva, hogy melyik Küküllő foly rajta. Ezen utóbbi

*) „Előpatak Erdélynek legjobban felszerelt, kitűnő furdóhelye” stb. Dr. Chyzer K. Zemplénmegye főorvosa stb. stb.

***) Szép fenyves erdőben fekszik Tusnád, Erdély egyik legszebb fekvésű, jól berendezett furdója, mely tekintettel fekvésére mint éghajlati gyógyhely is figyelmet érdemel. Dr. Chyzer K.

megye helyeségei közül Nagy Sink helyett a sokkal fontosabb Medgyest kellett volna említenie.

Kolozsvár „régii felegvárja ma katonai laktanya. Itt született dicső királyunk Hunyadi Mátyás” Hát bizony nem a felegvárbau, hanem az Ó-várbau született.

Még csak egyet. Beszterce-Naszódmegye székhelye gyanánt Besztercebánya van mondva. Biz ez badar beszéd, mert annak a székhelynek mindig csak Beszterce volt a neve. Ez pedig egészen más. Más a tejfői s más a zsendice!

Még hasábotak irhatnák e művecskében hemzsegő hibákról, de nem akarok t. olvasóimnak már eddig is próbára tett türelmével tulságosan visszaélni. Épen ezért csak még a könyv stylusáról és paedagogiai értékéről kívánok pár szóban megemlékezni. Az előbbire izlelítőül néhány mondatot idézek.

„Történelmi emléket 1848-ik szabadságharcunkra képezi a városnak a II. tizedhez tartozó honvédróvár” — — mely a legmagasabb vizállásnak is ellent állani képes,” (helyesebben: képes ellent állani). „E helyet védelmezte 1532 ben Jurisics Miklós hősileg a törökök ellen.” (Hát olyan hely is volt, melyet nem hősileg védelmezett?) stb. stb. Az ilyen ragozás sem megvetendő „fájai”, „palotájai” stb. Többet nem idézek, emnyiből is látszik, hogy a szóban forgó művecske szerzője magyarul nem tud, helyes nyelvezéke absolute nincs.

Hát a módszer kifogástalan-e?

Ismertről az ismeretlenre, közeliről a távolira megy át meglehetősen fokozatosan, de mikor megyénkről a legközelebbi nagyobb egészre: a kerületre kellene átlépnie, fogja magát s hozzá kezd a Dunáninneni kerület tárgyalásához. Kifogásolom kell a tulságos számadat-halmazt is, mely a növendék elméjének csak terhére van. Mutatványul álljon itt a következő példa: Szeged lakosainak száma 73,657 (e helyett 73,675), kik közül 67,978 rom. k. 110 gör. kath. 468 gör. n. e. 418 ág. ev. 980 helv. h. és 3518 izr. Hasonlóképen jéskészültés a földbirtokot is, holdakban pontosan kifejezvéen, hogy mennyi szántó, legelő, nádas és erdőség. Ép ily fásasztó és meddő adat-halmaz Magyarország folyóinak csupán névszerinti sorozata is.

A fennebb elmondottak után röviden bevégezhetem kritikámat. Hogy a jelen művecske halva született, silány vásári fércmű, melyet a benne hemzsegő hibák miatt használni lehetetlen és használni jéskészültésű tanító nem is fog, azt, ugy hiszem, t. olvasóim mindnyájan belátták. Arról is meg vagyok győződve, hogy igazat adnak nekem, midőn szerkesztőknek azt mondom, hogy ki nem tud arabusúl, ne beszéljen arabusúl. Vagyis mindeuki maradjon meg annál a foglalkozásnál, melyhez ért s ne akarjon tudákoskodni oly körben, hol tudományra, paedagogiai érzékre és tapasztalatra van szükség. Jó lett volna ezt előre meggondolniok! Mert bizony tankönyvirásra, hogy Sima ur műszavával éljek, nem minden „koty-fitty” ember való. Azért tehát sutor ne ultra crepidam!!